

1. Bakgrunn

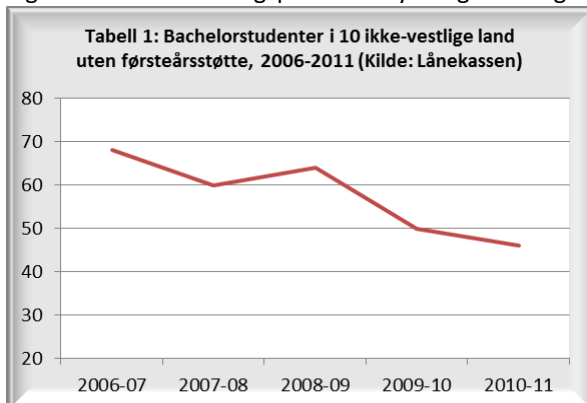
Det gis ikke studiestøtte, hverken lån eller stipend, til førsteåret av fireårige bachelorgrader i USA og ikke-vestlige land. Samtidig gis det støtte til en rekke fireårige bachelorgrader i Canada, Skottland, Nederland, Portugal, New Zealand og Sør-Afrika, i tillegg til førsteåret ved 57 av USAs 3500 universiteter. Ved de fleste lærestedene i USA, samt i ikke-vestlige land, får man ikke støtte til førsteåret av bachelorgraden.

Denne inkonsekvente politikken fører til sosial skjevhet, der kun de som har råd til å betale for førsteåret av egen lomme har mulighet til å studere i USA og en rekke ikke-vestlige land som for eksempel Kina, Brasil, Argentina og Japan. Studentene som ikke har råd til å betale selv, får ikke mulighet til å ta den utdannelsen de ønsker.

Lånekassen støtter ANSA i denne saken.

2. Førsteåret i ikke-vestlige land

Det er bred enighet om at Norge trenger erfaring og kompetanse fra land som er viktige for Norge, som USA, Japan, Argentina, Chile og BRIK-landene. Den norske generalkonsulen i Kina har uttrykt bekymring for det lave antallet norske studenter i Kina, og næringsministeren har satt som mål at Norge bør ha opp mot 3 000 studenter i Kina. Likevel er det i dag kun 46 norske bachelorstudenter i ti ikke-vestlige land av stor næringspolitisk betydning for Norge.¹

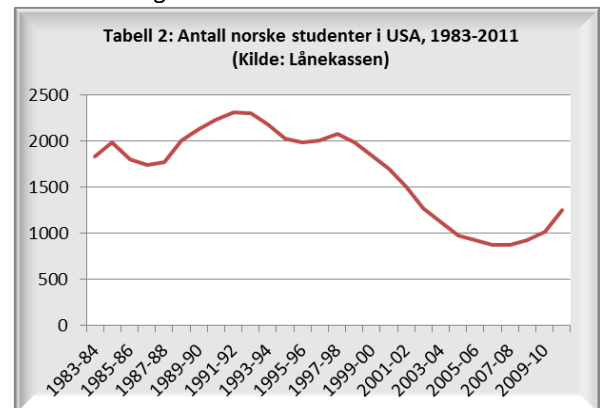
Samtidig er det mange flere som er interessert i å studere i ikke-vestlige land enn som faktisk gjør det. En undersøkelse foretatt av ANSA høsten 2010, fant at hele 14 prosent av de nåværende utenlandsstudentene, tilsvarende 3080 studenter, vurderte studier i BRIK-landene da de bestemte seg for å studere i utlandet.

I statsbudsjettet for 2012 har regjeringen foreslått å utvide støtten til språkstudier i BRIK-landene. Dette vil bidra til at flere får muligheten til å lære seg et tredje fremmedspråk. Men det vil ikke føre til flere studenter i disse landene etter som studiefinansieringen for selve gradsutdanningen forblir uendret. Når man har studert ett år med språk, står man fremdeles uten støtte til førsteåret av selve bachelorgraden.

¹ Tall fra Lånekassen for Argentina, Brasil, Chile, India, Kina, Sør-Korea, Mexico, Russland, Malaysia og Japan (2010-11).

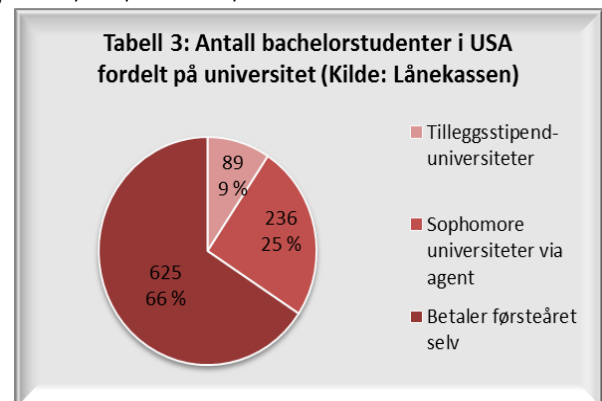
3. Førsteåret i USA (Freshman year)

Selv om man har sett en økning i antallet norske helgradsstudenter i USA de siste årene, er antallet betydelig lavere sammenlignet med for femten år siden:

Samtidig er det mange flere som ønsker å studere i USA. Hele 45,7 % av norske studenter i andre engelskspråklige land enn USA, svarer at det er sannsynlig eller svært sannsynlig at de ville valgt å ta hele graden i USA, dersom Lånekassen hadde gitt støtte til førsteåret av bachelorgrader i USA.²

Selv om det ikke gis støtte til førsteåret av fireårige bachelorgrader, gis det likevel støtte til førsteåret ved 57 (av 3 500) læresteder som står på Lånekassens tilleggsstipendliste. Dette er en selvmotsigende praksis. Selv om disse lærestedene er høyt rangerte, og dermed kun tilgjengelig for de aller mest akademisk begavede studentene, skiller utdanningene seg ikke innholdsmessig ut i forhold til nivå. Dette faktum alene undergraver mange av argumentene mot å gjeninnføre førsteårsstøtten.

Økningen i antall bachelorstudenter de siste årene betyr ikke at den manglende førsteårsstøtten ikke er et mobilitets-hinder. Tabell 3 viser at de aller fleste studentene i USA må betale førsteåret av egen lomme. En liten andel studerer ved et av universitetene på tilleggsstipendlisten, mens resten har reist gjennom agenter som har avtaler med et knippe læresteder med "Sophomore standing". ANSA erfarer at mange som ønsker å studere i USA, ender opp med å studere i et annet land pga. kostnadene de må bære selv. En stor del av norske studenter har dermed ikke muligheten til å velge studiested etter eget ønske, med mindre de kan betale selv.

² Undersøkelse blant 1 158 norske studenter i utlandet. Ambash, Jimenez, Lorusso & Windecker, University of Chicago Graduate School of Business, 19. mars 2008.